

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historiae Ecclesiasticae Pars ...

Historiae Ecclesiasticae Pars Secvnda, Qva Continentvr Socratis Scolastici
Constantinopolitani lib. 7. Theodoriti Cyrensis episcopi lib. 5

Christopherson, John

[Köln], 1569

De persecutione quae Edessae saeuiebat, & Eulogio & Protogene
Edeßenis presbyteris. Capvt XVI.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12704

derunt. Illo autem tempore in Armeniam interiorē a-
mandatus est. Diuus Eusebius prope Istrum vitam tra-
duxit: quo quidem tempore Gotthi, vti eius scripta de-
clarant, Thraciā populabantur, eiusq; ciuitates obsidebāt.

*De sancto Barsa Edeſſe episcopo, & clericis qui
cum eo vna relegati erant. CAP. XV.*

BArsem præterea, cuius gloria etiā hoc tempore peril-
lustris est, non Edeſſæ solum, quam gubernabat, &
in ciuitatibus ei finitimis, verū etiam in Phœnicia,
Aegypto, & Thebaide (per has nanque nationes vniuer-
sas fama eius propter virtutis splendorem permanerat)
primum Valens eum Aradum insulam incolere manda-
uit. At vbi intellexit infinitas hominum multitudines ad
eum confluere, etenim apostolica repletus gratia morbos
verbo depulit, Oxyrinchum, quod est oppidum Aegypti,
relegauit. Rursus postquam eius gloria omnes etiam eo fre-
quentes pertraxit, ad castellū misit, in extremis oris illius re-
gionis positum, vicinumque barbaris, qui illic habitant,
cuius nomen Pheno est. Valens senem illum idoneum sa-
nè regno cœlorum incolam, abducendum curauit. Ferunt
eius lectum in Arado insula ad hodiernum diem remane-
re, multo sanè honore decoratum. Nam multi morbis vexa-
ti, vbi in eo decubuerint, ad integram valetudinem per fi-
dem restituuntur.

*De persecutione qua Edeſſæ sauebat, & Eulo-
gio & Protogene Edeſſensis presbyteris.
CAPVT XVI*

Valens autem, grege pastore orbato, Lupum in pastoriis
locum substituit. Et quoniam omnes, urbe relicta,
extra mœnia conuentus agebant, ipse Edeſſam pro-
ficiscitur. Ac Modesto, qui id temporis præfectus erat,
imperat, suos milites, qui tributa solebant exigere, in vnū
cogat, & reliquas copias, qui aderant, assumat, quò mul-
titudinem congregatam dissipent, virgis fustibusque ce-
dant, & aliis instrumentis bellicis, si opus sit, castigent.

MM 2 Itaq;

THEODOR. HISTOR.

Itaque præfectus prima luce, imperatum facit. Qui dum per forum transibat, mulierculam infantem gestantem manibus, & admodum properantem videt. Nam militibus omnibus contemptis, primum eorū perripit agmen: quandoquidem animus eius diuino amore accensus, hominum violentiam nihil extimuit, sed eiusmodi terrores pro risu habuit, & ludibrio. Quam tum conspicatus præfectus, cum quid factum esset, intelligeret, eam iubet ad se adduci rogat, quo se conferre velit. Tum illa, cognoui, inquit, insidias contra famulos Dei paratas, & in animo est ad fratres fide mecum consentientes contendere, magno flagrans desiderio cædem à vobis intentatam vnà cum illis subeundi. At infantem, inquit præfectus, quorsum tandem tecum fers? Vt mecum, inquit, mortis optatissimæ particeps fiat. Quæ cum præfectus à muliere accepisset, & ex eius animo aliorum omnium alacritatem perspiceret, refert ad imperatorem, & cædem illis frustra illatam fore docet. Nā & ipsi, inquit, nihil præter dedecus inde consequemur, & eorum tamè propensum ac paratum studium haudquaquã extinguemus. Quæ cum dixisset, tametsi perfecit, vt multo cruciatus expectatos minime subiret, tamen eius præfides, presbyteros dico, & diaconos iubetur abduci, & alterum è duobus præstare, nempe vel cõnferre cum Lupo, vel in vltimas imperii oras relegari. Itaque vt primum omnes in vnum coegerat, leni & blanda oratione conatur persuadere, vt legibus imperatoris morem gerant. Nam est, inquit, extremæ dementiæ, vt pauci homines imperatori tam multis, tamque præpotentibus viris moderatè resistat. Ac quoniam omnes taciti constiterunt, præfectus Eulogium eorum presbyterum primarium, virum sanè magna laude prædicandum sic alloquitur: Cur tandem non respondes ad ea, quæ dixi modo? Sanè inquit, non putabam me minime rogatum, quicquã debere respondere. Atqui præfectus, multa, inquit, verba feci, quò vos ad ea, quæ sint vobis emolumento futura cohortarer. Tum Eulogius, est inquit, tua ad omnes habita oratio, & propterea absurdum certè putavi, vt ipse, aliis à respondendo exclusis, solus responderem. Verum si à me libet quicquam sciscitari, non te celabo, quid sentiam. Cui rursus præfectus, proinde

inde, inquit, communica cum imperatore. Ad quem Eulogius dissimulanter quidem, sed valdè facetè respondet; nunquid cum imperio est etiam sacerdotii dignitatem cōsecutus? Præfectus igitur, intellecta ironia cœpit graui-ter succensere, conuicia in presbyterū iacere, & hæc quoq; verba addere. Non istud dixi, o stupide, sed vos, vti quibuscum communicet imperator, cum eisdem comunicetis, adhortatus sum. Atque simul vt senex dixerat se habere pastorem, cuius nutum sequerentur, præfectus octoginta pariter comprehensos in Thraciam amandauit. Quidam abducebantur in exilium, cultu & obseruantia summa dignati sunt. Nam ciuitates & pagi processere illis obuiam, & maximum honorem, vtpote inuictis Christi athletis deferunt. Sed aduersarii inuidia armati, referunt ad imperatorem, idem ipsum, quod hisce hominibus dedecori fore putabatur, summum honorem attulisse. Quare cognita, Valens dat mandatum, vt bini duntaxat simul eant, & pars in Thraciam, pars ad extremos Arabiæ fines, alii in quædam Thebaidis oppidula dispergantur. Ferūt autem crudelissimorum quorundam opera tum eos, quos natura coniunxerat distractos fuisse, tum qui fratres erant, ab se mutuò segregatos. Eulogium verò, qui aliis præfuit præbyteris, & Protogenem secundum ab eo in Antinonen, quæ est in Thebaide relegatum. Quorum virtutem obliuione obrui non sinant. Postquam enim compererunt episcopum illius vrbs eandem secum fidem amplexantem, ecclesiasticis conuentibus communicarunt illi quidem: sed cum viderent paucos admodum in vnum coeuntes, & ciuitatis habitatores gentiles esse accepissent, doluerunt certè plurimum, vt par erat, & eorum infidelitatem grauius lamentati sunt. Attamen non satis esse cœsuerunt dolore propterea tangi, sed quoad poterant, eorū animos sanare laborarunt. Nam Diuus Eulogius in cella conclusus, dies noctesque totas vniuersitatis gubernatorem Deum orauit. Protogenes autem vir apprimè admirabilis, in literis educatus ab Eunomio, & in celeriter scribendo exercitatus, cum locum repperisset idoneū, ludum aperuit, & pueris docendis operam dedit: atque eos non modo exercuit ad celeri manu scribendum, verum

THEODOR. HISTOR.

etiam sacra Dei eloquia edocuit . Nam hymnos Davidis tanquam dictata illis proposuit, & eas apostolicæ doctrinæ sententias, quas eorum ingeniis accommodatas putabat, ediscendas tradidit . Ac cum vnus ex pueris in morbum esset delapsus, venit ad domum eius, & dexteram ægrotantis tangens, precibus morbum depulit. Qua re intellecta, aliorum puerorum patres eum ad suas quoque ædes deducunt, orantque vt liberis morbo vexatis opem ferat. At ille respondit, se non prius deum precaturum vti morbum depellat, quam qui ægrotaret, baptismi lauacro tinctus esset . Cui rei à patribus libenter assensum est . Nam sanitatis desiderium eos ad istud faciendum impulit, & simul tum animo, tum corpore sanati sunt. Verum si quando quæquam ex numero ægrotantium ad diuinam spiritus sancti gratiam recipiendam induxisset, eum ad Eulogiū deducit, pulsat ostium, orat vt tum aperiat, tum sigillum dominicum ei, quem verbo dei ad fidem traxisset, imponat . At cum Eulogius ægre ferret, velut precibus interruptis, tum Protogenes, est, inquit, errantium salus magis necessaria . Itaque mirari omnes Protogenem, cum eum eiusmodi miracula edere, & tam multis lucem diuinæ cognitionis impartire cernerent, primas Eulogio concessisse, & eos, quos verbo dei ceperat, ad illum deduxisse . Merito igitur multò maiorem præstantioremque virtutem in eo esse suspicari sunt . Postea verò quàm tempestas persecutionis sedata fuit, & ecclesiis allata tranquillitas, istique duo iussi domum reuerterunt, omnes eos producere, lamentari eorum discessum, lachrymas fundere cœperunt, & maximè omnium ecclesiæ illius antistes, quippe qui illis in agro dominico colendo deinceps careret . Vbi in patriam veniunt, Diuus Eulogius, Barse illo magno ad vitam nullis aspersam molestiis translato, ecclesiæ ab eo gubernatæ clauum obtinet . Protogeni autem illi admirabili dabatur in mandatis, vti Carras coleret, vrbem sane incultam & spinis Gentilium refertam, multosq; & graues requirentem labores . Atque hæc quidem, pace in ecclesiis constituta, acciderunt.

De sancto